

کنوانسیون جهانی برای دفاع از حقوق کودک

مهم‌ترین پیمان جهانی در ارتباط با حقوق کودکان، سال 1989 میلادی به تصویب رسید که کشور ما نیز سال 1372 شمسی به این معاهده بین‌المللی پیوست.

مهم‌ترین پیمان جهانی در ارتباط با حقوق کودکان، سال 1989 میلادی به تصویب رسید که کشور ما نیز سال 1372 شمسی به این معاهده بین‌المللی پیوست.

اگرچه پذیرش کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودکان در کشورها به منزله رعایت کامل حقوق کودکان نیست و مثلاً شاهد هستیم در برخی کشورهای عضو این کنوانسیون، نقض حقوق کودکان جدی گرفته نمی‌شود، اما پذیرش این پیمان نامه جهانی را می‌توان گام بلندی برای احقاق حقوق کودکان در سراسر دنیا به حساب آورد.

هم‌اکنون بیش از 193 کشور جهان به این کنوانسیون بین‌المللی پیوسته‌اند و از این نظر می‌توان این پیمان نامه جهانی را در زمره پیمان نامه‌های قابل قبول در اغلب کشورها به حساب آورد که توانسته است اجماع جهانی را به دنبال داشته باشد. از منظر این کنوانسیون جهانی، کودک کسی است که 18 سالگی را تمام نکرده باشد.

مهم‌ترین مفاد این کنوانسیون 54 ماده‌ای را می‌توان در چند بخش کلی تقسیم کرد که یکی از مهم‌ترین موارد آن، نفی تبعیض بین کودکان یک سرزمین است، به گونه‌ای که بر اساس ماده این پیمان نامه، هیچ کودکی نباید به دلیل رنگین پوست بودن، معلولیت، زندگی در شهرهای کوچک یا خاستگاه قومی اش مورد تبعیض قرار بگیرد و باید از همان حقوقی برخوردار باشد که دیگر کودکان آن کشور برخوردارند.

ماده 3 این کنوانسیون به مصالح کودک اشاره دارد و تأکید می‌کند در سیاستگذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌ها باید مصالح و منافع کودک مورد توجه قرار بگیرد؛ به طور مثال، اگر قرار است قانونی ملی در کشوری وضع شود، باید در تدوین این قانون به حقوق کودک هم توجه شود یا حداقل قانون وضع شده در آن کشور با حقوق کودکان در تعارض نباشد.

در ماده 4 این کنوانسیون به وظایف دولت‌ها برای رعایت هر چه بیشتر حقوق کودکان اشاره شده و ماده 5 این پیمان نامه هم درباره نظارت بر رفتار والدین نسبت به رعایت حقوق کودکانشان سخن می‌گوید.

شاید بتوان ماده 6 این قانون را از بدیهی‌ترین موارد این کنوانسیون دانست که البته حتی گاه این حقوق بدیهی هم از کودک سلب می‌شود. براساس ماده 6 این کنوانسیون، دولت‌ها موظفند برای ادامه حیات کودکان تلاش و با عوامل مرگ کودک مقابله کنند.

در ماده 7 این کنوانسیون نیز بصراحت ذکر شده است هر کودکی حق دارد در بدو تولد، ملیت و هویت داشته باشد.

همچنین ماده 8 این پیمان نامه عنوان می‌کند کودک حق دارد هویت و تابعیت خود را حفظ کند و مثلاً هیچ‌کسی حق ندارد به اجبار، نام خانوادگی خود را به یک کودک بی‌سرپرست تحمیل کند.

حفظ حقوق کودک هنگام طلاق والدین، رعایت حقوق کودک مبنی بر زندگی با خانواده، مبارزه با قاچاق کودک به سایر کشورها، آزادی ابراز عقیده کودکان در جامعه و دادگاه‌ها، دسترسی آزاد به اطلاعات، آزادی مذهب، آزادی تشکیل گروه، رعایت حریم شخصی کودک، حمایت از کودکان در برابر انواع خشونت‌ها از دیگر موارد مهم ذکر شده در این کنوانسیون جهانی است.

سال 2000 میلادی نیز دو پروتکل اختیاری به این کنوانسیون جهانی اضافه شد که براساس آن، کشورهای پذیرنده این پروتکل‌ها موافقت کردند با هر گونه سوءاستفاده جنسی و نظامی از کودک مبارزه کنند و اجازه ندهند کودک به ابزاری برای منافع نامشروع برخی بزرگسالان تبدیل شود.

امین جلالوند / گروه جامعه